

BISERICA și ȘCOLA.

Foie bisericească, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondențele să se adreseze la Redacțiunea dela
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin	„BISERICA și ȘCOLA“
„ „ „ jum. an . . . 2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	Iar banii de prenumerațiune la
Pentru România și străinătate pe an . . . 7 „ — „	4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.	— „Tipografia diecesană în Arad.“ —
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Despre sfințiri și binecuvântări.

Servițiul divin al bisericii ortodoxe fiind chip și asemănare a servirei celei înalte a Mântuitorului nostru, el este totodată continuarea pre pământu acelei ierurgii dumnezeesci, ce el se severșese în ceriu pentru mântuirea noastră. Iară mântuirea garantată de I. Christos fiind că ea se raportă nu numai asupra omenilor, ci și asupra naturii celei corupte și degenerate prin păcat, urmăzând că biserica, după exemplul Mântuitorului, afară de sântirea omenilor prin comunicarea darului Duchului Sântu, ea sântesce încă deosebite obiecte sau lucruri naturale, spre a depărta totu răul dela ele și a-le face folositoare și salutare scopurilor omenesci.

Între obiectele naturale, sunt unele pe care biserica le sântesce pentru trebuințele servițiului divin, iară altele pentru trebuințele creștinilor pietoși. Pentru trebuințele servițiului divin ea sântesce templele (bisericele) vestmintele de liturgisire, apa, oleul, luminările, ect. . . . iară pentru trebuințele creștinilor: apa, casele, alimentele (mâncările) fructele ect. Obiectele necesare servițiului divin le sântesce biserica întâiu, ca se le deosebescă de lucrurile cele ordinare, și ca se le de caracteru de obiecte sacre; alu doilea le sântesce pentru ca se le facă vrednice de stima și venerațiunea creștinilor. Ea voesce ca nu numai față cu divinul nostru rescumpărătoriu, dar și față cu toate lucrurile din afară privitoare la cinstirea de Ddeu să ne purtăm cu evlavie și stima cuviinciosă. Dar, în fine, biserica sântesce obiectele servițiului divin, ca se le facă și folositoare pentru noi. Ea sântesce templele (bisericele) antimisele și alte lucruri neinsuflețite, nu pentru că acestea s'ar împărtași de ore-care daru, ci pentru că prin sântire primesc un felu de putere spirituală, prin care devin practicabile la servițiul divin, în-

spirând închinătorilor simțeminte evlavioase și îndemnându-i la meditațiuni spirituale asupra lucrurilor divine.

Asemine sântesce biserica deosebite lucruri pentru trebuințele creștinilor, după cum atinse mai sus, totu din motivul de a le face demne de venerațiunea credinciosilor și folositoare pentru densii. Aceste lucruri se deosebesc prin sântirea lor de toate alte lucruri ordinare, și nu pot fi întrebuițate mai multu pentru scopuri profane. Așa spre esemplu, întrebuițarea apei sântite pentru spalarea corpului ori a vestmintelor ar fi unu abuzu, și profanare a lucrurilor sante.

Așadară toate obiectele carora biserica transmite o sântire continuă sau permanentă pentru trebuințele servițiului divin ori ale creștinilor evlavioși, se numesc lucruri sante (sacramentalia) spre deosebirea lor de alte lucruri, precum: case, mâncări, fructe ect. care de și primesc sântirea din partea bisericii, acesta nu e sântire continuă și permanentă. Pe aceste lucruri biserica prin sântirea ei numai le eliberază de influințele stricacioase și varsă asupra lor darul lui Ddeu, dar nu le comunică o putere permanentă pentru înlăturarea relelor sau pentru mijlocirea darurilor; de aceea astfel de obiecte nici nu se numără la lucrurile sante, de și lucrările, prin care ele se sântesc, în sine sunt lucrări sante.

La lucrările sante aparțin și binecuvântările, a caror practică are ca scopu împărtașirea sântăniei și a darului dumnezeesc. Și precum sântirile așa și binecuvântările se raportă deopotrivă la persoane câtu și la obiecte. Binecuvântarea persoanelor se cuprinde în aceea, că biserica chemând intru ajutoriu numele celu santu alui Iisus, invocă ajutoriul și darul lui Ddeu asupra ore-carei persoane, ca se-o mântue de răutățile trupesci și sufletesci, ori se-o împărtașescă

de ore-cari bunătăți spirituale și corporale. Iară când binecuvântă biserica vreunul lucru material, prin această ea cere asupra lui darul lui Ddēu, ca se fie spre mântuirea și folosul trupesc și sufletesc celui ce-lu va întrebuița cu pietate creștină. Binecuvântările să întemeiază pe sânta scriptură. Christosū însuși a pus mână pe copii, cari veniseră la dēnsul, și i-a binecuvântat, dând și învățăcelorū sei puterea și porunca de-a binecuvânta.

Între sântiri și binecuvântări există deosebire esențială, care constă în aceea, că persoanele sântite dobândesc o demnitate mai înaltă și stau în legătură mai de aproape cu Ddēu, iar persoanele binecuvântate, ele rămân după binecuvântare totu în starea de mai înainte, dobândind prin binecuvântare numai unele daruri și bunătăți spirituale; asemenea obiectele sântite servesc eschisivu pentru trebuințele servițiului divin, iar cele binecuvântate pot fi aplicate și la trebuințele comune a le omenilor. Așa spre exemplu cărnurile, brânza și ouăle binecuvântate de biserică în ziua de Paști, le putem mânca întocmai ca alte mâncări de comunu; iar dacă am întrebuița potirul pentru sânta cuminătură în loc de pocalu ordinaru pentru beutură, această ar fi unu sacrilegiu. Sântirea prin urmare e mai multu ca binecuvântarea, de și în multe locuri în euhologionu se iaă ca sinonime.

Distribuitoarii legitimi ai sântirilor și binecuvântărilor sunt preoții și episcopii, căci numai ei sunt prin taina preoției următorii apostolilor, cărora Christosū le-a dat puterea spirituală de a lega și deslega, și cu deosebire puterea de a sânti și a binecuvânta. Binecuvântă însă adeseori și părinții pe fiil lor, dar această binecuvântare nu este lucrare sântită, fiindcă ea nu vine dela preotu, ci de la omu lumenu.

Respunsu la epistola Patriarchului Constantinopolei.

[Continuare.]

În imperiul Romanu era datina, ca precum administrația politică, așa și cea bisericească să aibă diferite centruri în polițiile cele mai însemnate ale imperiului. Aceste centruri se determinau atât prin legi imperiale, cât și prin canone sinodale. De la aceste centruri se da direcțiunea administrativă și organizătoare în regiunile respective. Împăratul Justinian, în viacul alu VI-le, a instalat unu asemenea centru de administrație bisericească în poliția sa natală, Prima-Justiniană, și între alte provincii încorporate la acestu centru a fost și Dacia, unde locuia Romani. Această lege imperială, cuprinsă în Nuvela XI a lui Justinian, este celu anteu act publicu, cunoscutu în istoria Romanilor despre jurisdicțiunea lor bisericească. Romani în decurgere de multu secolu s'au ținutu de această jurisdicțiune. În locul Primei-Justiniane cu timpul s'a rădicat O-

chrida, la slavi de sud, și Romani au păstrat cu dēnsa vechile legături, ce avusesse cu Biserica Primei-Justiniane. În intervalul acesta Romani și cu Slavi de sud formase unu imperiu, pre care au trebuit să-lu țină cu neconținute lupte și vēsări de sânge contra pretențiunilor de cucerire ale imperiului bizantin, până ce imperiul romano-slav cădu pradă cuceritorilor. Ca clironomie din acelu timp am avut noi literatură slavă în Biserica română până în viacul XVII-le. Romani își adunară puterile lor, și după multe lupte și vēsări de sânge formară în România actuală, prin viacul XIII-le, două state române, unul în Muntenia, altul în Moldova, independente de ori ce supremație străină. Aceste staturi au păstrat încă unu timp legăturile lor bisericești cu Ochrida. Aceste legături consistau întru aceea, că Romani, la casu de trebuință, cereau de acolo povățuiri în unele cesțiuni bisericești, pre care conștiința lor religioasă le credea de o importanță deosebită.

Pe la finele viacului XIV-le se ivesce antea ora tendința patriarchiei de Constantinopole, de a-și întinde jurisdicțiunea sa asupra Domniatelor române. Ea fu manifestată cu mare pornire. Patriarhia a profitat de vacanța scaunelor episcopale ale Moldovei. Tera îndeplinesse acele vacanțe după anticul sēu usu.

Patriarhia de Constantinopole încă mai dinainte, cu primirea Domnilor și a boerilor, trimisese în Muntenia doi Mitropoliți, unul pentru Valachiamare, altul pentru Valachiamică. Totu așa voia să facă și în Moldova; însă aici nu fu primitu Mitropolitul trimis de patriarhie. Acesta excomunică întreaga țără, carea continua a se administra bisericește după usul anticu de Mitropoliți și Episcopi sei recunoscuți de Biserica Ochridei. A întervenitu curtea imperială bizantină, și pe căi amicale a liniștitu afacerea, silind pe patriarhie a nu se amesteca în afacerile interioare ale Bisericii Moldovei, a nu trimite acolo Mitropoliții sei, ci a recunoște pre ai țerei și a se pune în relațiune bisericească cu dēnsu, iară pre Domnul țerei, Alesandru celu bunu, l'a înduplecatu a se pune în relațiuni bisericești cu patriarhia, carea este centrul a tota orthodoxia. De aici se începă relațiunile nostre bisericești cu patriarhia de Constantinopole. Ele nu au fost regulamentate prin nici unu canonu bisericescu, ori lege politică, ci au fost tot-de-una relațiuni amicale, de bună voie, nise legături morale cu centrul orthodoxiei. Această stare de lucruri nu a durat multu. După Sinodul de la Florența, unde patriarchul și împăratul Constantinopolei s'au unitu cu Biserica Romei, în desavantajul orthodoxiei, Biserica română din amândouă țerile, iarăși a curmat legăturile abia strinse cu patriarhia de Constantinopole, și s'a lipitu iarăși de Biserica Ochridei, cu carea din-nou s'a pus în comunicațiune, ca una ce era într'unu locu pacificu și retrasu de turburările politice, și cu carea aveau simpatii tradiționale. Această stare de lucruri a continuat până pe la finele viacului XVI-le. Patriarhia de Constantinopole, fiindu decăută materialicesce și moralicesce și politicesce, prin despotismul turcescu, a începutu a căuta sprijin materialicesce și politicesce la staturile ortodoxe, la Rusia și România. S'au început vizitele prin țerile Române Muntenia și Moldova, precum și colectele bănesci prin țără, pentru susținerea patriarchiei, carea era în ultimul pericolu. Cea dinteu vizită

patriarhală în Muntenia a fost primită cu desgust, în Moldova însă a fost primită cu totă simpatia, și s'a dat patriarhului Ieremia cea mai largă ospitalitate, și ajutoriuri materiale. Biserica Ochridei, cădând sub jugul turcesc, prin aceea a cădută și bisericească sub patriarhia de Constantinople. Iară prin acesta bisericele din țările române, din nou, de bună voia lor, și după rugămintea patriarhiei, s'au pus în relațiuni spirituale cu dânsa, păstrându-și autocefalia lor internă. În puterea acestor relațiuni amicale și de omodoxie Domnii și boerii, precum și clerul român, respectau pe patriarhi, primiau cu bucurie povățuirile lor în materii dogmatice, morale și disciplinare, care serviau spre edificarea națiunii. Domnii noștri cu influența lor politică la înalta poartă protegiau pe patriarhi și afacerile Bisericeii orthodoxe; îi ajutau cu mijloace materiale la plata datorilor, cu care se încurcase pe la cămătarii turci, armeni, jidani. Unu patriarhă persecutat de acești cămătară încât nu mai putea trăi în Constantinople, a venit la ajutorul țărilor române, și tânguindu-se lui Vasilie-Vodă despre trista sa pozițiune, a scos, din buzunariu unu ștrângu, și arătându-l Domnitoriului i-a zis: „Spândură-mă Măria Ta, unu Domnitoriū chrestinū, de cât mă voru spândura păgani! Domnulu se umili de acesta pozițiune disperată, și îi dădu o sumă mare de bani. Mulți patriarhi detronați de Sultani și Viziri, găsiu adăpostu în țările române, până se puteau reabilita, ori până la mórtea lor. Aici, chiar în retragerea lor, erau stimați de toți și priviți ca martiri pentru cauza Bisericeii orthodoxe, persecutați de necredincioși. Stima mergea până acolo, că îi poftiau să președe la Divanurile țerei, alătura cu Domnitoriū nostrii. Nu numai patriarhul Constantinoplei, dar și cei de Ierusalim, de Antiochia și de Alexandria; ba și călugării de la diferite mănăstiri din Orientu cutreerau în viacurile XVI, XVII și XVIII țările române, implorându mila și ajutorialu Domnitoru, boeriloru, clerulu și poporulu român. Între alte ajutóre mila românească a mersu până acolo, că a început să dea în administrația acestor călugări pandachuzari ai Orientulu ortodox, chiar mănăstirile române cu averile lor, creștându că ei, ca ómeni sânti, vor administra așa de bine acele mănăstiri, că după ce le-ar ținea bine și în totă regula, mai bine de cât călugării români, voru produce și unu escedentū în cheltueli, pe carele să-lu trimiță ca milă monăstirilor respective, a lor din Orientulu ortodoxu celū nenorocitū.

Însă, după ce patriarhi s'au pus bine cu Turcii și s'au făcutu organe politice ale lor pe tărémul bisericescū, ajutându dominațiunea lor asupra popórelor chrestine orthodoxe, ei au schimbatu politica lor bisericească în politică despotică de asuprire, impunere, dominațiune absolută. Au desființat Bisericele autocefale din Bulgaria și Serbia, au zdrobitu independența patriarhilor Ierusalimulu, Antiochiei și Alexandriei, reducându-le la rolul de Mitropolii, supuse jurisdicțiunei lor. S'au încercat a face nu o dată așa și cu biserica română. Însă aici Statele române, precum și-au păstratū autonomia politică, tot așa au știut să-și apere și autocefalia bisericească prin puterile lor proprii de ori-ce încercări arbitrare ale patriarhiei, precum: numirea Mitropolilor și Episcopilor, administrația și legislația internă a bisericeii. Nu odată s'au ținutū sinóde și adunări naționale, și s'au făcutu protesturi energice contra a ori-ce încer-

cări de încălcare și nesocotință a drepturilor autocefale bisericesci. Aceste încălcări ale patriarhiei în drepturile noastre autocefale au fost cu deosebire cutezătoare în timpul domniei fanarioților. Istoricul luptelor noastre cu patriarhia este o dramă plină de durere sufletescă pentru ori ce inimă umană. Pe de-o parte simplitatea, devotamentul religios până la abnegațiune, credulitatea, durerea pentru suferințele confrăților din Orientu, jertfele enorme în favórea lor, pe de alta — ingratitudea, dorința de apăsare, de dominare, de absolutism, și de interesu propriu particularu, cu unu cuventu — exploatarea unei națiuni de milioane de credincioși, nu pentru folosul ei moralu, religiosu și materialu, ci pentru alte interese străine și chiar opuse națiunii exploatate. Cu domnia fanarioților, s'au imputernicit egumenii Greci, ce erau pe la monăstirile române. Favorați de Domnii străini și de influența politică a Patriarhiei, ei se făcuse stăpâni pe o mare parte din teritoriul României, cu drepturile Monastirelor române. Ei alungase călugării români, și îi înlocuise cu familiile lor, ce le aduceau din Orientu, când intrau în eguminate; lăsase chiar edificie ctitoresci în decadență deplină. Adunau banii veniturilor pentru dânsii și pentru membrii familiei lor; după ce se îmbogățiau în destul, egumenii se întorceau în Orientu, unde își agonisau diregătorii mari bisericesci iară rudele lor deveniau bancheri în Constantinople și prin alte orașe mari din Orientu. Unii cu banii românesci își trimiteau rudele la învățatură în scótele Europei, și apoi din ei ajungeau demnitari mari în Turcia. Dar pentru Rómânia n'au făcutu nimica bună acesti călugări fanarioți: nici o scóală pentru cultura clerulu și a popóru, nici unu spitalu pentru bolnavi, nici unu barbatu român cu cultu formatu prin inițiativa și banii, ce aveau în dispoziția lor, nici o carte română pentru cultu ra limbei, nici o instituție de binefacere; ba încă au neglijatū și pre acele testamentare ctitoresci. În locu de bune, ne-au lasatū numai rele: corupția moravurilor, împuținarea simfului religiosu în cleru și popóru, o grosolană simonie, jaftu în cleru și popóru, în cât se revoltă consciința, cetindū în scriitorii români dela începutul viacului acestuia despre corupția clerulu fanariotū, adusū aici de fanarioți, și protegiatū de acei Domni străini și de patriarhia de Constantinople. În acele timpuri de tristă memorie, patriarhia, basată pe Domnii fanarioți, făcea felurite încălcări în sfera autocefaliei noastre bisericesci, d. e. Domnii puneau biruri grele pe țera, care săraciau de tot pe locuitori; se făcea murmură mare, se revolta popóru, se făceau adunări mari de boeri și cleru, se făceau chrisóve așa numite *sobornicesci*, pentru desființarea acelor biruri, se lega cu mari blestemuri de cătră mitropolii și episcopi, se citiau prin Biserice și se proclamau anatheme îngrozitoare contra celor ce ar mai îndrezn a-le introduce. Domnii fanarioți așteptau până se liniștia popóru, apoi se adresau la patriarhie și dobândiau deslegarea anatemei, pusă de Biserica română. Alte dați Mitropolii țerei în puterea dreptului canonicu opriau unele căsătorii între rude de aproape. Cei interesați alergau la patriarhie, și isbutiau a și scóte de acolo învoire, cu înjosirea demnității Ierarchiei române, și numai pentru căștigul patriarhiei. Unu folosu însă de și negativu, au avutū Români de la călugării fanarioți și dela amestecul patriarhiei în afacerile noastre bisericesci: — Convingerea, că Români nu trebuie să aștepte pentru țera lor nimica

bunŭ de la cãlugãrii strãinŭ în genere, nici de la patriarhie în specialŭ, cãci acești strãini, deși ar fi începutŭ cu vre unŭ bine, tot-d'a-una au sfârșit-o cu rãu pentru țera nãstrã. Românii trebuie sã-și facã bine lorŭ, și națiunii lorŭ, ei însiși prin propriile lorŭ puteri, și pe tãrãmulŭ bisericescŭ — prin propriile puteri, ale bisericeii naționale. Numai în ei și în Dumneșeu sã conteze, și nimica bunŭ sã nu aștepte de aiurea, ci mai vãrtos sã stea în pozițiune de apãrare din tãte pãrțile, mai alesŭ astãdăi, când pretindenea lupta pentru esistențã este înãlțatã în principiu de viațã. Acesta este unŭ adevãrŭ constatãtŭ istoricesce, prin esperiențe seculare.

Așa și facŭ Românii acum de multŭ timpŭ. Epoca renașterei nãstre naționale și politice, începutã cu revoluțiunea romãnescã de la 1821, este capetulŭ comunismului ortodoxiei orientale în țera nãstrã, și începutulŭ ortodoxiei romãne. Biserica nãstrã este Biserica orthodoxã romãnã, pre carea providențã divinã acum de curãnd a facut-o Biserica unui regatŭ liberŭ și independentŭ. — Regatulŭ Romãniei.

Dacã ea în timpuri grele, de restricte și de întunerecŭ a sciutŭ, împreunã cu tãtã nația, a-și pas-tra și apãra autocefalia sa cu atãta mai vãrtos va face acãsta astãdăi, când s'a facutŭ luminã mare, când națiunea, a cãreia este acãstã Biserica, vede în ea unŭ scutŭ mare de apãrare în timpuri grele, unŭ limanŭ în vijiliile vieței, și o cãlãuzã sigurã pe calea mântuirii.

Cu tãte acestea Patriarhia n'a încetatŭ, din timpŭ în timpŭ, a manifesta sub diferite forme, pãreerea sa de rãu, cã n'a putut cuceri și supune acãstã rigurosã Biserica a națiunei romãne. Ea a desaprobatŭ tãte mișcãrile nãstre de renaștere naționalã, și le-a combãtutŭ cu tãte armele, de care a crezutŭ cã pãte dispune. Pentru mișcãrea nãstrã naționalã de la 1848 patriarhia ajutatã de o politicã dușmanã națiunii nãstre a destituitŭ și argositŭ pe Mitropolitulŭ Neofit, pentru cã s'a pusŭ în fruntea națiunei în acea mișcare. Țera era turburatã și îngrijitã de esistențã sa politicã. — Fapta patriarhului a fostŭ trecutã cu vederea, ca unŭ espedientŭ în luptele politice interne și externe. Când s'a începutŭ mișcãrea unionistã în Romãnia, patriarhia n'a lipsit, contra a tãtã bunacuviențã a amenințã pe Mitropolitii romãni cu escomunicare, dacã vor adera și ei la unire și vor coopera pentru realizarea ei. Mitropolitii însș ca și în trecutŭ au refusatŭ a primi asemenea inspirãri antinaționale și au cooperatŭ la realizarea acestui mare actŭ naționalŭ. Sub Domnitoriulŭ Cuza s'au luatŭ mãnãstirele țerei din mãna cãlugãrilor fanarioți, actŭ prin care s'a ștersŭ ultima rãmãșițã a dominațiunei fanariotice, și s'a desrobitŭ și redatŭ țerei partea înstrãinatã din moșiele și veniturile romãne, spre a se întrebuiințã numai spre desvoltarea și cultura naționalã. Patriarhia a datŭ alarmŭ mai în tãtã lumea, a pãritŭ, și nu încetãzã a se plãnge pe la tãte puterile contra unei închipuite nedreptãți, ce i-ar fi facutŭ Romãnia; dar în realitate pentru unŭ mare bine-facutŭ Romãniei. Când sub același Domnŭ, între alte legi, pentru organizarea țerei, s'au facutŭ și cãte-va legi, privitoare la Biserica romãnã, aceste legi în adãvãrŭ n'au gãsitŭ echo în inimile Romãnilorŭ, și s'au impusŭ de guvernulŭ Domnitoriului, ca nisce espediente politice, cum s'a explicatŭ lucrulŭ pe urmã. În țera era însș murmurã pentru densesle. Patriarhia, nerugatã de nimene a protestatŭ contra lorŭ la Domnitoriŭ, și a trimisŭ cu protestulŭ pre Archidiaconlŭ seŭ. Acestŭ

Archidiaconŭ a începutŭ se esploateze în interesulŭ patriarhiei opoziția din țera. Domnulŭ a poruncitŭ poliției sã-lŭ trimitã peste Dunãrea, ceea ce s'a și facutŭ.

Iarã guvernulŭ Domnitoriului a respunsŭ patriarhului, combãtãndŭ amesteculŭ lui în afacerile interne ale țerei și Bisericeii romãne. Sub Domnitoriulŭ Carol I-iŭ, legea organicã bisericescã facutã sub Cuza-Vodã, și carea deșteptase mare nemulțãmire în țera, s'a prefãcutŭ, puindu-i-se ca bazã cano-nelle bisericesci și usurile tradiționale ale țerei, ceea ce a mulțãmitŭ tãte spiritele în țera. În ea se cuprinde modulŭ alegerii Mitropolitilorŭ și Episcopilorŭ, constituirea Sãntului Sinodŭ și prerogativele lui în afacerile bisericesci; administrația eparchielorŭ, etc. Dupre acãstã lege se conduce Biserica nãstrã acum de șeci ani apãrope și ea în sine nu este de cãt o continuare și aplicare a usurilorŭ anteriore. Patriarhia pãnã astãdăi se face a nu sci nimica despre organizarea și pozițiunea nãstrã bisericescã, si la tãtã ocaziunea favorabilã ne întimpinã cu pretențiunile sale de amestecŭ în administrarea nãstrã internã bisericescã. Și în tãte scrisorile sale cãtrã *Mitropolitulŭ primatŭ alŭ Romãniei și președintele Sãntului Sinodŭ alŭ Bisericeii ortodoxe romãne*, se îndesã cu titlurile sale fabricate la Constantinopole: „*prãșfințite Mitropolit alŭ Ungro-Vlachiei, preã cinstite exarce alŭ plaginelorŭ și loco-țitãrii alŭ Cesariei Capadociei*,” epitete, care cele mai multe la noi, astãdăi n'au nici unŭ sensŭ nici vre o aplicare practicã, afarã dõrã numai intențiunea de a jigni simțulŭ nostru naționalŭ. Cu acãstã ocaziune, amintimŭ și aceea, cã în prezentŭ țera nãstrã nu este o simplã *regiune, ținutŭ* (kratas, klima); ci „*pãzitulŭ de Dumneșeu Regatŭ alŭ Romãniei*.”

Acesta este scurtŭ istoriculŭ autocefaliei bisericeii romãne, pe de o parte — avutã și practicãtã de Românii neînteruptŭ, ca o demnitate inerentã unei națiunii autonome, și apãratã cu zelŭ și pietate de tãte generațiunile trecute, în curgere de multŭ secolŭ; pre de altã parte — combãtutã și îngãnatã de patriarhia de Constantinopole, deși ea nu are în favõrea sa, de cãt pãte unele casurŭ regretabile din Domnia fanariotilorŭ, sau reminiscențe de pe atuncŭ; deși ea voesce a silnici sensulŭ Canonelorŭ sinodale, pãnã acolo, cã ne pune între barbarii din viaculŭ alŭ V-lea, cari locuiaŭ lângã Thracia și lângã Pontulŭ Euxin. Chiar sã fi fost noi între acei barbari, în viaculŭ V-lea, tot n'ar avea patriarhia unŭ dreptŭ sã ne stãpãnescã astãdăi bisericesce. Popõrele barbare în pruncia lorŭ, devinŭ cu timpulŭ culte prin civilizație, și își iaŭ loculŭ lorŭ cuvenitŭ între națiunile culte, și se tratãzã cum sunt, nu cum au fostŭ cu sute și cu miŭ de ani în urmã. Pe temelulŭ Canonului acestuia, și alŭ altora, pãte cã patriarhia va pretinde dominațiunea bisericescã asupra Rusiei, asupra Bulgariei, Serbiei și chiar Greciei actuale; cãci acestea õre-când se administraŭ bisericesce dupre dispozițiunile luate la Constantinopole.

Înceindŭ acestŭ capitolŭ, St. Sinodŭ alŭ bisericeii ortodoxe romãne, pe temelulŭ istoriei nãstre romãne, pe temelulŭ legislației nãstre moderne, pe temelulŭ demnitãței statului romãnŭ, și alŭ demnitãții națiunei romãne, declarã sus și tare, cã Biserica romãnã orthodoxã a fost și este autocefalã în cuprinsulŭ teritoriului Romãniei, și nici o autoritate bisericescã strãinã nu are dreptŭ a ne impune ceva, fãrã a ne consulta, fãrã a primi avisulŭ nostru. Nu

avem nevoie a fi din-nou recunoscută de cine-va autocefalia noastră bisericească; ea este un fapt istoric îndestulătoriu pentru noi și pentru cei ce ne iubesc și voiesc a fi cu Biserica și cu Statul nostru în relații amicale. Cei ce ne urăsc și zavistuesc pozițiunea noastră, să știe că nu ne vor putea urni din ea, cât va exista țera și nația română.

Declarăm tot-odată, că noi, apărând autocefalia bisericeii noastre de ori ce presiune din afară, nu voim a ne despărți de întregimea bisericeii orthodoxe. Noi păstrăm aceleași doctrine bisericesci, aceeași disciplină, același cult divin, care le-am moștenit de la părinții noștri, și care sunt comune Bisericeii orthodoxe din toate țările. Noi cunoștem în patriarhia de Constantinopol un centru moral, de unde trebuie să purcedă direcțiunea în toate cestiunile de interes general al întregii bisericeii orthodoxe, în privința dogmelor, a disciplinei, a culturii. Patriarhia poate la trebuință a ne consulta și pre noi în asemenea materii; putem și noi în asemenea cazuri să o consultăm. Patriarhul este socotit la noi ca primul ierarh al bisericeii orthodoxe, și Mitropoliții noștri îl pomenesc la Sântele servicii, implorându-i de la Dumnezeu pace, sănătate, onoare, viață îndelungată și povățuire a bisericeii pe calea cea dreaptă. Vom primi de la acest centru bisericesc cu plăcere chiar povățuirii spirituale de folos națiunii și bisericeii noastre. Dorim însă ca corespondența noastră bisericească să fie în formele cuviincioase, acele usitate într-un loc și în altul, și cerute de demnitatea reciprocă.

Isprăvind acum cele ce trebuiau spuse despre autocefalia Bisericeii române, și despre relațiunile noastre cu patriarhia, să revenim iarăși la epistola patriarhală, de carea ne ocupăm, și anume la cestiunea Sântului Myr.

(Va urma.)

Celibatul și căsătoria.

Sub acest titlu publică jurnalul francez *La France* din an. tr. un interesant articol despre influința celibatului și a căsătoriei asupra sănătății și asupra societății. Autorul combatând celibatul de *rassa*, pe care îl admite numai ca excepțiune, după practica bisericeii orientale, nu uită de-a face reflesiunile cuvenite și în respectul celibitorilor în *fracău*. Iată articolul:

Statistica și mai cu seamă statistica din zilele noastre, proclamă sus că starea cea mai proprie lungimei vieții și că una din cele mai bune condițiuni ale sănătății este căsătoria, și că este cu căsătoria ea și cu ori-ce lege naturală: cine-va câștigă mai mult urmând-o de cât înfrângând-o.

D. Bertillon ne spune că celibatarii numeră pe fiă care anu de două ori mai multe cazuri de alienațiune mentală, de două ori mai multe sinucideri, de două ori mai multe atentaturi în contra proprietății, de două ori mai multe omoruri sau violențe în contra persónelor; că prin urmare, pentru această clasă de cetățeni, administrațiunea trebuie să întretie de două ori mai multe asiluri și spitale, de două ori mai mulți cioelii. Concluziunea ce se trage din această statistică este că mulți indiviți caută celibatul ca fiind mai apropiat pentru debordarea tutori relor pasiuni și că celibatul în general nu este mai puțin periculos pentru societate ca și pentru indi-

vidu: viața de familie face pe om mai robust, mai aședat și mai cu seamă mai puțin egoist. În fine, nu este îndoios că căsătoria consolidează viața în mijlocul cursului său și prelungește viața sa mijlociă.

Ni se va permite cu toate acestea câteva reflesiuni asupra acestor rezultate ale statisticeii pe cari ne este cu neputință d'a le primi cu totul, căci aici ca și în alte părți în statistică, ca cineva să aibă date certe, este necesar d'a face să între în discuțiune toate elementele problemei de resoluat, ceea ce este foarte greu. În adevăr este celibatul după cum sunt faguri și faguri. Sunt înțeleși.

Statisticile judiciare probază, de altă parte, că în acușiunile de atentat la pudore, ómenii căsătoriti întră în o parte cel puțin egală cu aceea a celibatarilor. S'au citat asemenea cazuri de alienațiune mentală și de afectațiuni cerebrale datorate continenței prelungite, dar după cum dice doctorele Witkowski, acestea sunt cazuri excepționale, căci este bine demonstrat că celibatul continentul poate să se concilieze cu sănătatea cea mai perfectă și nu scurtază într-un mic durată vieții.

Un tablou foarte bine cunoscut, făcut de Casper din Berlin, probază chiar că eclesiasticii ocupă cel d'ânteu rind în scara lungimei vieții. La 100 indiviți de fiă care profesiune ajunsă la vârsta de 70 ani, sunt 42 eclesiastici, 29 avocați, 28 artiști, 27 profesori, 24 medici.

Dacă de la ómeni trecem la animale, găsim că canarul care face pu în fiă-care anu trăsce aproape 8 ani, pe când canarul celibatar trăsce până la două-deci și doi de ani. „Porumbelul, dice Bacon, nu trăsce mai mult de cât opt ani, pe când candida turturică trăsce până la două-deci și chiar cinci-deci de ani.”

Cât despre lungimea vieții cea mai mare la femeie, despre care vorbesc câțiva statistici, nu se poate atribui la aceea că adesea, femeile cari n'au putut să se mărite sunt acelea, dice d. Witkowski, care au fost împedicate de starea sănătății lor, sărăcia sau diformitatea lor. S'a stabilit de altminterlea că de la 20 până la 25 de ani, fetele nu prezintă de cât o mortalitate de 8 în loc de 10, ce prezintă femeile mărite din cauza periculelor la cari le espune cea d'ânteu facere.

Cât despre bărbați căsătoria le este mai favorabilă de cât femeilor și este foarte bine stabilit că mortalitatea lor este mai puțin mare de cât aceea a neinsuraților și a veduvilor.

Un punct asupra căruia toți sunt de acord este că celibatul trage după sine prostituția și adulterul, neligimitatea și depoporațiunea. Acesta n'are trebuință de esplicațiuni, și nu ne vom opri. Să dicem numai că mulțimea născerilor neligitime are una din cauzele cele mai puternice în obiceiul ómenilor din zilele noastre d'a nu se însura de cât când au o pozițiune făcută.

Este o clasă de indiviți cari trebuie să suporte celibatul de necesitate; acestia sunt bolnavi de corp și de spirit și aceia cari sunt victime ale unei mosteniri morbide și ómeni disgraciați, posomoriti și neasociabili.

Ajungă acum la cestiunea celibatului impus de biserica catolica ministrilor și religiosilor și de ambele sexe. Plecând de la acest principiu că legea lui Dumnezeu a creat pe om și pe femeie ca se trăsca împreună și se nu fiă de cât una și aceeași carne, ca se perpetueze speția lor, familia și socie-

tatea, câte-va persoane, și doctori în particular, respingându-l cu totul celibatul religiosilor și se miră că Biserica l'a putut impune.

Se poate demonstra fiziologicește, după cum dice doctorele Dufieux că celibatul nu este totdeauna necompatibil cu organizațiunea și că nu este o crimă în contra naturii. Nu numai că preotul poate rămâne virgin, dar ministerul său îi îndatorază, căci ministerul său este unu minister de caritate și de sfințire. Pretutinderi în societate se întâlnește acestu minister de caritate care adună pe orfanii, care dă săracilor pâinea de toate zilele, pâinea milei ce ceru pentru densii.

Terminându, ca partisanu alu căsătoriei pe care o consideru ca scutul familiei și alu societăței, adversaru alu celibatului, pe care nu-lu admitu de cătu ca o excepțiune, dar în același timp înamorată pasionată de libertate, revindicu ca unu dreptu, și ca celu mai sfântu din toate, acela d'a mă căsători dacă îmi convine și d'a nu mă căsători dacă nu-mi convine și fără a voi se arătu cauzele otăririi mele.

D i v e r s e .

* **Comitetul sinodului** protopresbiteral alu Siriei s'a întrunitu Joi sub președința comisariului substitut, parintele Iosif Grădinariu, preot în Seceani și ases. consistorial, pentru a stabili lista candidaților pentru alegerea de protopresbiteru în acel tractu. Comitetul a candidat dintre 5 recurenți pre Ioan Morariu, preot în Măderatu, Georgiu Popoviciu, preot în Minișu și ases. consist. și Petra Suci, ases. referinte la consistoriul din Oradea-mare; iară pre doi recurenți i-a eschis delu candidare, neavându testimoniile de maturitate [baca-laoretu].

* **Comisiunile sinodelor**u diecesane din Arad și Caransebeșu, delegate pentru examinarea socotelor epitropiei fondurilor comune din Aradu, s'au întrunitu și lucră de o septemână neîntreruptu, sperând a termina operatulul său cu septemâna acesta.

* **În atențiunea învățătorilor!** Consistoriul din Arad a adresat inspectorilor de școle următoarele șire pentru cultura pomilor și a grădinilor învățătoresci: La toate ocașiunile s'a accentuat importanța pomăritului și totuși cu părere de rău observăm cumcă grădinele de pomi nu sunt mai cultivate, pomăritul și horticultura nu satisfac dorințelor. De unde ne vedem îndemnați a Te pofti pre P. T. D.Ta ca la toate alegerile de învățători, și anume la escrierea de concurse și la compunerea listei de calificațiune, să stăruesci a-se da preferință acelor învățători, cari au produsu deja probe și rezultate pe terenul pomăritului și alu horticulturii.

* **Ministeriul reg. de cult și de învățământ** sub 22. l. c. Nr. 38964. a adresat consistorielor eparchiale următoarea notă: „M'am încunoscintat din raportele inspectorilor reg. de școle cumcă la școlile gr. or. obvinu adese ori casuri cumcă învățătorii se aplică interimal numai pre unu an de probă, și după decurgerea acestu an de probă în urmarea reclamării cătorva locuitorii din comună au și din alte cauze, se amovéză din stațiunile lor și în locul acelor se aplică alții iarăși intermalii. Din câteva casuri singurate m'am înformat și despre acea că unii învățători, după serviciu de puține luni, fără nici o cauză legală devin despoiați de stațiunile lor.

Dar pentru că acesta procedură este nu numai contrarie cu articolul de lege 38 din 1868. și cu ordinațiunile emise pe basa acelei legi, ci atacă și interesele fondului regnicolaru de pensiune și împedcă ținerea evidinței, că de după esperință schimbările de învățători nu se reportéză defeliu sau numai târziu, dar și învățământul suferă daune simțitoare . . . * Pre aceste considerațiuni, Ministeriul provocă consistoriele, ca învățătorii, întru cât corespund articolului de lege 18 din 1879 și 38 din 1868 § 133. (adecă dacă au esamenul de calificațiune) să se considere de alesi pre viață, și din stațiunile lor să nu se amoveze de cât din cauze bine motivate și în conformitate cu rezultatul investigațiunii disciplinare.

* **Cum se desvălesc facultățile sufletesci la copii?** — În America o societate pedagogică spre a da respuns basat pre sciință și esperință acestei întrebări face propogandă pentru a culege date dela părinți. Tote mamele au primitu cele avend a da respunsu următoarelor întrebări: 1. Cât a cântăritu copilul în ziua nașcerii, la 3. 6 și 12 luni? 2. Când a zimitu mai întâiu? 3. Când și-a cunoscutu mama și mânele proprie? 4. Când a urmăritu flacăra luminării? 5. Când și-a ținutu capul în sus și au statu la scaunul său de sine? 6. Când a potutu deosebi decă a făcutu ceva bine sau rău? 7. Când a băgat semă mai întâiu la sunetu sau la căldură? 8. Care a fost cuvântul celu dintăiu, și câte cuvinte a sciutu spune în etate de 1 an, 1¹/₂ și 2 ani? În genere se crede că acțiunile spirituale la copil se încep atunci când mititelul scie deosebi membrele corpului său de ale altuia și când pronunță „eu“ cu consciință. Filosoful Fichte acesta și o serba dreptu și de nascere a băetului său. Se admite însă credința că copilul are imaginațiuni și concepte chiar și mai înainte de a ave cunoștință despre individualitatea sa.

* **În favorul asociațiunei arădane** a mai încursu la subscrisul 13 fl. 60 cr. și anume: I. pe cōla colectantelu Augustinu Beleşu parochu în Șimandă: a) în tace anuale: dela Maximilianu Leucuța, Augustinu Beleşu, Ioan Mihalca toți preoți în Șimandă câte 2 fl. = 6 fl. dela învățătorul Ioan Volantiru din Șimandă 2 fl. v. a. de totu 8 fl. v. a. b) în contribuiri benevole dela economii: Teodoru Baba 40 cr. Petru Sigete 20 cr. laolaltă 60 cr. II. pe cōla părintelu Iosif Ardelenu preot în Chitic hazu: a) în taca dela Reverența Sa 2 fl. b) în oferte benevole dela: Alessiu Popoviciu not. com. 1 fl. Georgiu Popoviciu medicu 1 fl. Mihai Ardelenu parochu 1 fl. laolaltă 5 fl. de totu dara: 13 fl. 60 cr. v. a. deci atatu binevoitorii colectanți cătu și contribuții spriginitorii primescă pe lângă cuitare și mulțumita noastră sinceră. Ignatiu Pap, casariu.

* **„Poesii“ de Ioan Tripa.** Prețul 1 fl. v. a. Arad, 1882. Tipografia diecesană. Sub titlul acesta anunciarăm în anulul din numerii diarului nostru din anul trecut publicarea unei colecțiuni nouă de poesii românesci. Auctorul acestei colecțiuni, de siguru n'are pretențiunea d'a fi numerat între poeții de rangul primu, cu toate acestea poesiile Dsale, a căroru partea mai mare sunt luate din popor, au meritul loru necontestabil, mai cu samă că poesii d'ale poeților clasici, ca Alexandri, încă nime n'a cugetat până acuma a le publica în edițiuni țeftine populare, pentru a înlesni respândirea lor în popor.

■ **Mai mulți dintre abonenti nostri din anulul trecut** până acuma încă n'au trimis nici prețul jurnalului pe timpul espirat, nici și-au renoit a-

bonamentului pe anul curinte, de aceea trimitem numărul de față ca ultima provocare pentru achitarea datoriilor lor, notificând, cumcă dela numărul viitoriu (4), jurnalul nu se va mai espeda la nici o persoană, care nu-și va fi renoit abonamentul. ■■■■

* La numărul acesta alăturăm un prospect al foii umoristice „Calicul.”

Ioan G i u r c u ț u învățătoriu în Soldobagiu (inspectoratul Luncei) a perdatu testimoniul său preparandialu, ce l'a avutu dela institutul pedagogic din Aradu unde a absolvatu cursurile pedagogice cu finea anului scolastic 1870/80, — care perdere constatându-se, prin urmare testimoniul amentitu se dechiară de nimicitu.

Oradea-mare, 28. Decembre, 1882.

Consistoriul gr. or. oradanu.

Președinte :

Ieroteiu Beleşu, m. p.
Vicariu Episcopescu.

Anunțiu!

Am onore a însciința onorat. publicu cetitoriū, cumcă am deschisū

cancelăria mea de advocatură

în Timișoara (suburbilū Fabricū) strada Buziașului casa lui Tauber Nr. 8.

Constantin Lazaru
advocatū.

Buletin meteorologicū. *)

Țiua.	Luna.	Presiunea aerului	Temperatura	Cerulū
Sămbătă	20. Ian.	779 mm.	—2.5° R.	norosu
Duminecă	21. "	771 "	—2.1 "	"
Luni	22. "	766.5 "	1 "	seninū
Marti	23. "	766 "	0 "	ninge
Mercuri	24. "	769.2 "	0.16 "	seninū
Joi	25. "	765 "	3 "	norosu
Vineri	26. "	764 "	4 "	"

*) In buletinul din numărū 1 și 2 al anului curinte la rubricile temperaturēi din 7, 8, 9, 10, 11, 18 și 19 Ianuariū sē se înțelegă pretotindena. posițiile respective ca graduri negative.

Concursē.

Pentru vacanta parochie de clasa a III-a din comuna **Prēzescii** cu filia **Dancenii**, protopresbiteratul B. Ineului, se escrie concursū cu terminul de alegere pe **6. Februarie** st. v. anulū curgătoriū.

Emolumintele suntū: douēzeci jugere pământu parte arătoriū parte fēnațū, stola și birulū usitatu dela 113 Nr. de case, cuartirū liberū cu grădină de legumī.

Doritoriū de a ocupa acēstă parochie au a-și trimite recurselē sale instruate conform stat. org. la oficialū parochialū gr. or. din Prēzescii, posta ultimā **Boroș-Sebeșu** până la 2. Februarie, st. v. a. c. iară până la alegere să se prezenteze în vre-o Duminecă

sēu Sērbătore la s. biserică din locū pentru a-și arăta cunoscința în oratorie și cāntari.

Prēzescii 10. Ianuarie, 1883.

Comitetulū parochialū.

In conțelegere cu protopresb. tractualū **Ioanū Cornea**. m. p.

Pe basa conclusulū a. Vener. Consistoriū diecesanū din 2/14. Decembre 1882 Nr. 3305. B. pentru deplinirea parochiei vacante de clasa III din **Iermata**, în protopresbiteratulū Șiriei (Vilagoșului) se escrie concursū de alegere pre Dumineca dela **6/18 Februarie 1883**.

Emolumintele suntū: a) una sesiune de pământu parte arătoriū parte fēnațū, cu unū fondū intravilanū; b) birulū preoțescū cāte 1 măsură dela casa cu pământū, jumătate grāu jumătate cucuruzū; c) stolele usuatē dela 110 numerī de case.

Doritoriū de a ocupa acēstă parochie suntū avisați recurselē lorū instruate în sensulū stat. org. și a regulamentulū pentru parochii până în 30 Ianuariū 1883. a le subșterne la subscrisulū adm. protopresbiteralū în Vilagoși.

Dela recurenți să recere a se presenta într'o di de Duminecă sau sērbătore în s. biserică din locū spre a-și arăta desteritatea în cantū și în cele pastorale.

Comitetulū parochialū.

In conțelegere cu mine: **Atanasiū Mera**, m. p. Administratorū protopresbiteralū.

Pentru deplinirea parochiei vacante de clasa primă din comuna **Sămbătenii**, se escrie prin acēsta concursū nou cu terminū până la **6/18. Februarie 1883**, când se va ține și alegerea.

Emolumintele împreunate cu acēstă parochie sunt: Una sesiune de pământu arătoriū, birulū și stolele îndatinatē.

Dela recurenți se recere ca să producă testimoniū despre absolvirea a lorū 8 clase gimnasiale cu esamenū de maturitate, despre absolvirea studiilor teologice, precum și testimoniū, că au depusu esamenulū de calificățiune teologicū, și sunt calificăți pentru parochii de clasa primă.

Doritoriū de a ocupa acēstă parochie au a-și subșterne recurselē lorū adresate comitetulū parochialū până în țiua susnamitā Reverendissimulū Domnū Moise Bocșanū, administratorū protopresbiteralū alū Aradului, în Kurtics, și până în țiua de alegere a-se presenta în vre-o Duminecă, sau sērbătore în sânta biserică din Sămbătenii, spre a-și arăta desteritatea în cāntare tipicū și cuvēntari bisericesci.

Sămbătenii în 1/19. Ianuariū 1883.

Comitetulū parochialū

In conțelegere cu: **Moise Bocșanū**, m. p. adm. protop.

Pe basa decisulū ven. Consistoriū eparchialū din Arad, dtulū 2. Decembre 1882. Nr. 3137. B. pentru deplinirea parochiei vacante de clasa III. **Șustra**, în protopresbiteratulū Hasiașului, se escrie concursulū cu terminū de alegere pe **13/25. Faurū 1883**.

Emolumintele suntū: una sesiune de 30 jugere de pământū, 24 arătură, 6 fēnațe — plațū intravilanū de 1/2 jug. fără casă, și 1/2 jug. estravilanū, apoi stola îndatinatā dela 140 numerī de case.

Este de observatū că sesiunea parochială este însărcinatā cu o restanță de contribuțiune și de ecui-valentū, remasă după reposatulū acolo preotū **Stefan Dorca**, — în suma de peste 260 fl. v. a; afară d'acea

cu spesele pentru regularea Begeului în suma de 24 fl. v. a. cari toate va trebui să le depureze fiitorul preotă.

Recursurile ajustate conform prescrierilor stat. org. și ale „Regulamentului,” și adresate respectivului comitetu parochială sunt a se trimite subscrisului protopopului în Belincz, p. u. Kiszetó; având recurenții în vr'o Duminecă ori serbătore a se presenta în biserica din locu, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipicul bisericesc.

Șustră, 3 Ianuariu 1883.

Comitetul parochială.

In conțelegere cu mine: **Georgiu Crăciunescu**, m. p. protopop.

Nr. 778 S.

Subscrisul Consistoriu oferă un *Stipendiu*, de 500 fl. pe trei ani unui tineru carele se va pregăti în institutul agronomic din Ungarisch-Altenburg pentru profesura de agronomie la institutele diecesane de teologie și de pedagogie.

Petenții au să producă următoarele documinte: 1) Atestat de botez, că sunt români gr. or. 2) Atestat de maturitate de gimnasiu sau de școlă reală. 3) Atestat dela medicu că sunt de constituție sănătosoă. 4) Atestat că afară de limba română mai posedă și limba magiară și germână în așa grad, ca se pōtă asculta prelegerile la numitul institutu.

Mai departe, celuce va câștiga acestu stipendiu se va deobliga a servi la preșisele institute diecesane celu puțin 10 ani de zile.

Petițiile instruate cu atestatale de mai sus au să se trimită încoci până la finea lui *Iuliu 1883. st. vechiu*.

Caransebeșu din ședința consistorială ținută în 18. Noemvre 1882.

Consistoriul diecesană.

Ioan Popasă, m. p.

Episcop.

Devenind vacantă unu stipendiu din fundaținea fericitei *Elena Ghiba Birta*, pentru distribuira lui se eserie concursu, cu terminu până la *25 Ian. st. v. 1883*.

1. Dela recurenți se cere să probeze: Cumcă sunt de religiunea gr. orientală, și de naționalitate română ori grēcă, născuți în careva din comitatele Arad, Bihoru, Bichișu, Cianadă;

2. Cumcă studiază în orecare institutu publicu, cu succesu distinsu, și au bună purtare morală, cum și că ar fi lipsiți de mijlocele trebuinciose.

3. Rudeniile fericitei fundatrice, și anume sucesorii acelora, cari se trag dela parintele testatorei *Mihailu Birta*, fost parochu gr. or. în Bichișu, și și cele dela mama ei *Ana Neamtu* din Ienopolea, — ori unde s'ar afla, — vor avé preferința.

Recurenții la vreunul din aceste stipendii vor avé a-și înainta rugările lor, instruite cu recerințele de sus, — subscrisului ca președinte alu comitetulu tundațiunei Birta.

Recursurile dela concursulu din 10/22. Octomvre 1882, să rețenă aici pentru a se lua în considerațiune și la acestu stipendiu.

Arad, 31 Decemvre 1883.

Ioan Mețianu, m. p.

Episcopul Aradului.

Pentru parochia *Spinșu*, cu filia *Papmezeu*, de clasa III-a sistemisată cu dotațiune corespundătoare, la aprobarea Venerabilulu Consistoriu Oradanu de sub Nr. 972 B. a. c. se eserie concursu cu terminu de alegere pe *23 Ianuariu* (4 Febr.) 1883.

Doritori de a ocupa această parochie, până la 22 Ianuariu au a-și trimite recursurile provēdate cu documintele necesarie conform Reg. pentru parochii, Protopresbiteratulu tractualu P. On. Domnu *Elia Moga*, căci cele mai târziu întrate nu se voru primi, iară în ziua alegerii să se prezenteze la biserica din parochia matră.

Datū în ședința comitetulu parochialu ținută în *Popmezeu* la 9/21 Decemvre 1882.

In conțelegere cu mine: **Elia Moga**, m. p. prot. Popmezeului.

Se eserie concursu pentru ocuparea postulu de suplinte învțătorescu pre lângă nepotinciosulu înv. *Pavelu Draganu*, din comuna bisericescă gr. or. rom. confesională *Rusova-veche*, aflătoare în diecesa *Caransebeșu*, protopresbiteratulu Bisericei albe, comitatulu *Caras-Severiu*, amēsuratū parintescei ordinațiuni consis. dtto 4. Maiu și 18. Noemvre 1882. Nri 282 și 652 Scol. cu terminu până în *20. Ianuariu 1883 st. v.* în carea și va fi și alegerea suplentulu.

Salariulu învțătorulu este: a) în bani gata 73 fl. 50 cr. v. a. b) 56 Kgr. de elisă 30 fl. c) 56 Kgr. de sare 6 fl. d) 12 Kgr. de lumină 8 fl. e) 20 meți cucuruz și 12 meți grâu în natură, din acesta alegendulu suplinte învțătorescu va căpeta $\frac{2}{3}$ și $\frac{1}{3}$ va rămâne nepotinciosulu învțătoriu cât va trăi, pre langa $\frac{2}{3}$ de salariu mai are suplintele încă 20 metri de lemne din care are a-se încăldi amēsuratū si școlă, 10 fl. pașalū conferentionale, 10 fl. pașalū scripturistici, grădină de legumi, două jugere de pământ aratoriū și cartiru liberu.

Doritori de a ocupa acestu postu sunt avisați a-și trimite recursurile lor bine instruate conform stat. org. bis. regulamentulu pentru învțătorii Pré On. D. protopresbiteru *Iosif Popoviciu*, în Iam până în 15. Ianuariu 1883 că cele târzie nu se voru considera. În fine recurenții sunt poftiti a-se presenta în biserica de a-și arăta desteritatea lor în cantu și tipicu. *Rusova-veche*, 20. Decemvre 1882.

Comitetul parochială.

In conțelegere cu Protopopulu tractualu.

Se eserie concursu pentru vacanta parochie de clasa a III din comuna *Percosova*, protteratulu *Vêrșetulu*, cottulu *Timisiulu*, cu terminu de alegere în *9. Ianuariu a. v.*

Emolumintele sunt: una sesiune de pământ aratoriū și stola îndătinată dela 75 de case. Se observă însă că alegendulu are a da 12 jugere din menționata sesiune, pentru împăcarea restantiei înseminate de contribuțiune, pre mai mult ani până la totala deslătire.

Doritori de a ocupa această parochie sunt avisați a-și trimite recursurile instruite în sensul stat. org. bis. adresate comitetulu parochialu la domnul protopresbiteru *Ioane Popoviciu* în *Mercina* per *Varadia*.

Percosova în, 12/12 1882.

Comitetul parochială.

In conțelegere cu dlū protter tractualu.